

OBRAZLOŽENJE
MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U 2017. GODINI

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2017. GODINI

Tijekom 2017. godine nastavljena su pozitivna kretanja ekonomske aktivnosti započeta u 2015., nakon šestogodišnje recesije. Realni rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) iznosio je 2,8%, prvenstveno potaknut jačanjem izvoza i potrošnje kućanstava. Četvrtu godinu zaredom pozitivna kretanja zabilježena su u industrijskoj proizvodnji i prometu od trgovine na malo. Zabilježen je i daljnji oporavak građevinske aktivnosti, a turizam je još jednu godinu zaredom ostvario rekordnu sezonu. Kretanja na tržištu rada u 2017. pokazuju rast zaposlenosti, uz snažno smanjenje nezaposlenosti. Nakon trogodišnjeg razdoblja obilježenog padom razine cijena u gospodarstvu, u 2017. prosječna inflacija se kretala na relativno niskim razinama. Nastavljen je trend visoke likvidnosti financijskog sustava te smanjenja vanjskih neravnoteža domaćeg gospodarstva.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2015.	2016.	2017.
Bruto domaći proizvod, % promjena, realno	2,3	3,2	2,8
Potrošnja kućanstava	1,1	3,5	3,6
Državna potrošnja	-0,9	1,9	2,0
Bruto investicije u fiksni kapital	3,8	5,3	3,4
Izvoz roba i usluga	9,4	5,6	6,1
Uvoz roba i usluga	9,2	6,2	8,1
Indeks potrošačkih cijena, % promjena	-0,5	-1,1	1,1
Industrijska proizvodnja, % promjena (kal.pril. indeksi)	2,5	5,0	1,9
Promet od trgovine na malo, % promjena, realno (kal.pril. indeksi)	2,4	4,0	4,7
Broj noćenja turista, % promjena	7,8	9,1	10,6
Indeks građevinskih radova, % promjena (kal.pril. indeksi)	-0,8	3,4	2,0
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	17,0	14,8	12,1
Stopa anketne nezaposlenosti, %	16,2	13,1	11,2
Broj zaposlenih¹, % promjena	1,3	0,3	2,2
Prosječni tečaj HRK/EUR	7,61	7,53	7,46
Saldo tekućeg računa bilance plaćanja, milijuni EUR	2.019	1.209	1.904
Saldo tekućeg računa bilance plaćanja, % BDP-a	4,5	2,6	3,9
Inozemni dug, milijuni EUR	45.384	41.668	40.069
Inozemni dug, % BDP-a	101,9	89,8	82,3
Plasmani², % promjena	-2,2	1,1	2,9
Međunarodne pričuve, milijuni EUR	13.707	13.514	15.706

¹ Prema anketi o radnoj snazi.

² Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države), na temelju transakcija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

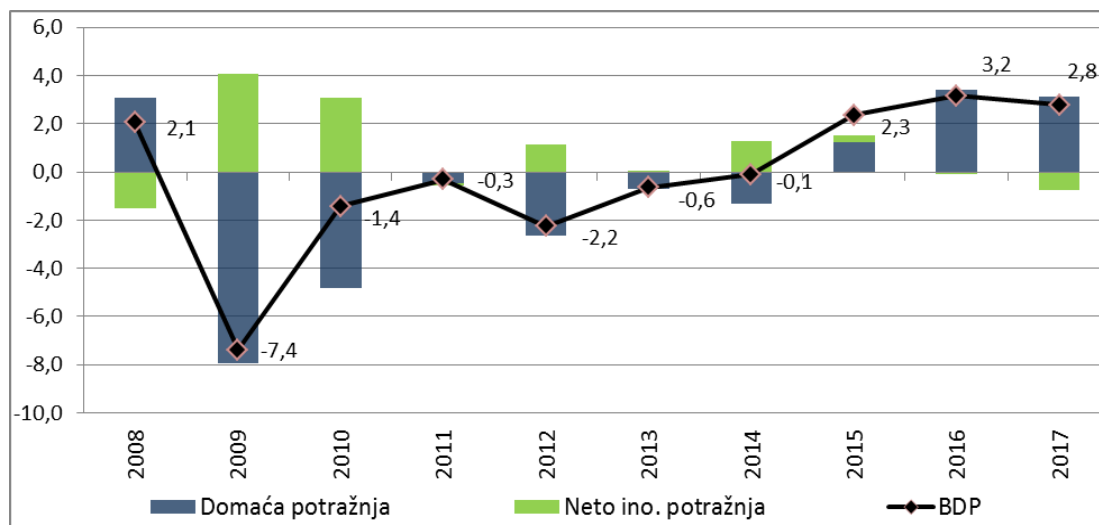
Tijekom 2017. godine nastavljena su pozitivna kretanja ekonomske aktivnosti. Nakon 2,6% u prvom, 3,0% u drugom i 3,3% u trećem tromjesečju, u četvrtom tromjesečju 2017. došlo je do usporavanja međugodišnjeg rasta BDP-a na 2,0%. Opisana kretanja rezultirala su realnim rastom BDP-a od 2,8% u 2017. godini. Snažan pozitivan doprinos povećanju BDP-a od 3,1 postotnog boda došao je od domaće potražnje (prvenstveno potaknute potrošnjom kućanstava), neto inozemna potražnja zabilježila je negativan doprinos od -0,8 postotnih bodova, a promjena zaliha pozitivan doprinos od 0,4 postotna boda.

Gledajući pojedinačne komponente, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u 2017. godini, u iznosu od 3,0 postotna boda, došao je od izvoza roba i usluga, koji je realno povećan 6,1%. Pritom je rastu ukupnog izvoza najvećim dijelom pridonio izvoz roba koji je zabilježio realni rast od 8,7%, dok je izvoz usluga povećan 3,8%. Potrošnja kućanstava realno je povećana 3,6% u 2017. godini, što je njen najviši rast od 2007. godine, čime je pridonijela rastu BDP-a sa 2,0 postotna boda. Na njeno ubrzanje tijekom 2017. djelovalo je ubrzanje realnog rasta neto plaća uslijed porezne reforme uz rast zaposlenosti te poboljšanje pouzdanja potrošača koje se u 2017. približilo pretkriznim razinama. Bruto investicije u fiksni kapital zabilježile su realni rast od 3,4% u 2017., što je rezultiralo njihovim pozitivnim doprinosom od 0,7 postotnih bodova. Državna potrošnja zabilježila je realni rast od 2,0%, pridonijevši sa 0,4 postotna boda rastu BDP-a. Intenziviranje rasta finalne potražnje dovelo je do snažnog realnog rasta uvoza roba i usluga od 8,1% u 2017. godini, čime je njegov negativan doprinos promjeni BDP-a iznosio -3,7 postotnih bodova.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama iznosio je 363,3 milijarde kuna u 2017. godini te je zabilježio rast od 4,0%, dok je rast deflatora BDP-a iznosio 1,2%.

Obračun bruto domaćeg proizvoda s proizvodne strane pokazuje da su u 2017. sve djelatnosti osim poljoprivrede pozitivno doprinijele realnom rastu bruto dodane vrijednosti od 2,1%. Najveći doprinos (+1,0 postotni bod) došao je od rasta bruto dodane vrijednosti u trgovini, turizmu i prijevozu (od 4,5%). Bruto dodana vrijednost industrije povećana je 1,3% (doprinos od 0,3 postotna boda), a građevinarstva 1,2% (doprinos od 0,1 postotni bod).

Grafikon 1. Realni rast bruto domaćeg proizvoda, u %

Izvor: Državni zavod za statistiku

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu i projekcijama za 2018. i 2019. te Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu iz studenoga iste godine dana je projekcija realnog rasta bruto domaćeg proizvoda od 3,2% u 2017. godini. Ostvareni rast ekonomske aktivnosti u 2017. bio je niži od predviđenog. Ovakvo odstupanje prvenstveno je posljedica znatno snažnijeg realnog rasta uvoza roba i usluga od projiciranog te, manjim dijelom, slabijeg rasta bruto investicija u fiksni kapital od očekivanog. Doprinos ostalih kategorija s rashodne strane BDP-a ostvaren je na približnoj razini kao što je bilo i projicirano.

Tijekom 2017. godine nastavljen je međugodišnji pad administrativne nezaposlenosti. Broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) kretao se na najnižim razinama otkako se prati statistika (1991. godina), zabilježivši i povijesni minimum u rujnu 2017. Prosječan broj registriranih nezaposlenih je u 2017. iznosio 194,0 tisuće, što je smanjenje od 19,8% u usporedbi s 2016. godinom. Prosječna administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je 12,1% u 2017. godini, što je 2,7 postotnih bodova niže nego u 2016. Konačni administrativni podaci DZS-a upućuju na porast ukupnog broja zaposlenih od 1,1% dok podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) ukazuju na porast broja osiguranika od 1,9% u 2017. u odnosu na 2016. godinu.

Prema podacima Ankete o radnoj snazi, prosječan broj nezaposlenih je u 2017. godini smanjen za 14,6% u odnosu na 2016., a broj zaposlenih povećan 2,2%. Anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 11,2% u 2017., što je 1,9 postotnih bodova manje u odnosu na 2016. godinu. Tijekom 2017. zaustavljen je pad radne snage te je ona u prosjeku zabilježila stagnaciju.

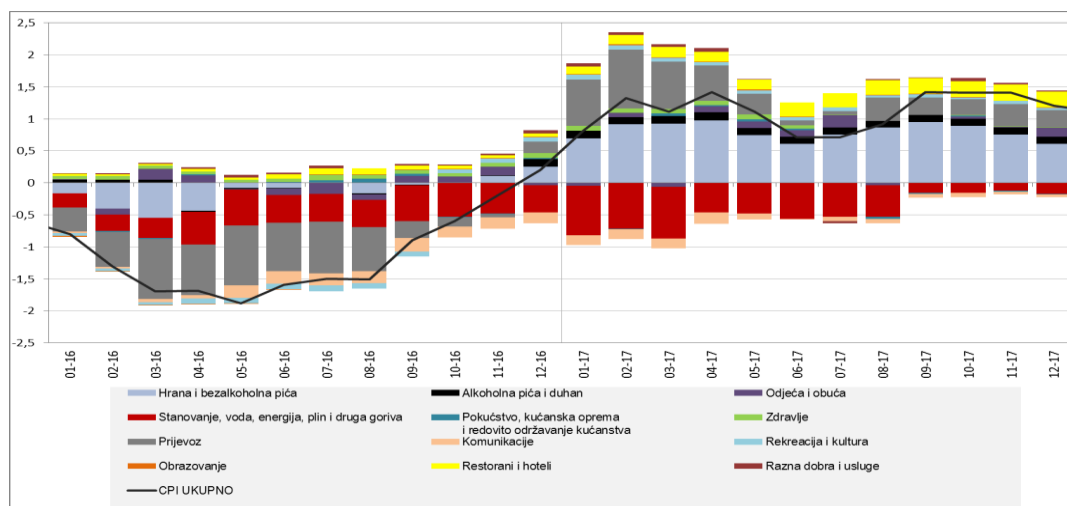
Tijekom 2017. godine zabilježen je snažan rast plaća potaknut pozitivnim gospodarskim kretanjima, podizanjem osnovice za plaće u javnom sektoru te nedostatkom radne snage u pojedinim djelatnostima privatnog sektora. Osim toga, zakonske izmjene pri oporezivanju dohotka koje su stupile na snagu početkom 2017. djelovale su na snažniji rast neto plaća od rasta bruto plaća. Tako je prosječna mjesečna bruto plaća u 2017. godini iznosila 8.055 HRK te je nominalno povećana 3,9%, a realno 2,8% u odnosu na 2016. Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 5.985 HRK u 2017., bilježeći nominalni rast od 5,3% te realni rast od 4,2% u odnosu na 2016. godinu.

Inflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, tijekom 2017. godine kretala se na relativno niskim razinama, zabilježivši prosječnu razinu od 1,1%, nakon trogodišnjeg razdoblja obilježenog padom cijena. Rastu potrošačkih cijena u 2017. godini najviše je pridonio rast cijena hrane (doprinos od 0,8 postotnih bodova, ponajviše zbog rasta cijena mesa, mlijeka, sira i jaja te povrća) te rast cijena goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva (doprinos od 0,4 postotna boda)¹. S druge strane, najveći negativan doprinos promjeni potrošačkih cijena došao je od smanjenja cijene električne energije (doprinos od -0,4 postotna boda). Ako se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija i hrana, u 2017. je zabilježen blagi porast cijena preostalih komponenti od 0,7%.

---

¹ Rast cijena goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva posljedica je povećanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu.

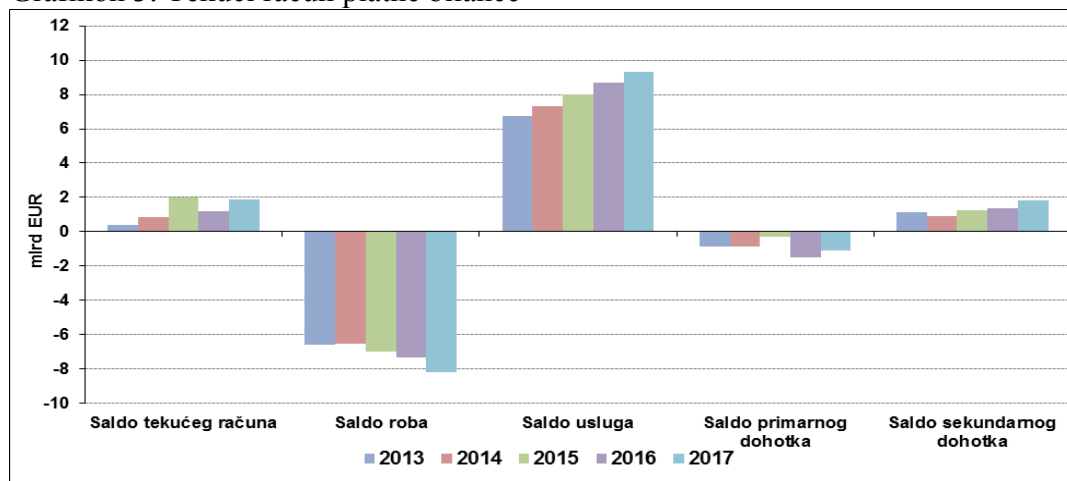
Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema preliminarnim podacima, u 2017. godini, petu godinu zaredom, zabilježen je pozitivan saldo tekućeg računa bilance plaćanja u iznosu od 1,9 milijardi eura, odnosno 3,9% BDP-a. U usporedbi s prethodnom godinom, bilježi se poboljšanje pozitivnog salda za 57,5%. Najveći doprinos navedenom poboljšanju ostvaren je povećanjem pozitivnog salda usluga, prvenstveno kao posljedica rasta prihoda od turističkih usluga. Prihodi od turizma iznosili su rekordnih 9,5 milijardi eura u 2017., što predstavlja porast od 9,9% u usporedbi s 2016. Osim toga, povećan je i pozitivan saldo sekundarnog dohotka te smanjen negativan saldo primarnog dohotka, čemu je najviše doprinijelo smanjenje rashoda na temelju zadržane dobiti domaćih poslovnih subjekata u vlasništvu nerezidenata. Nepovoljno je na saldo tekućeg računa platne bilance u 2017. djelovalo jedino povećanje negativnog salda na računu roba.

Grafikon 3: Tekući račun platne bilance

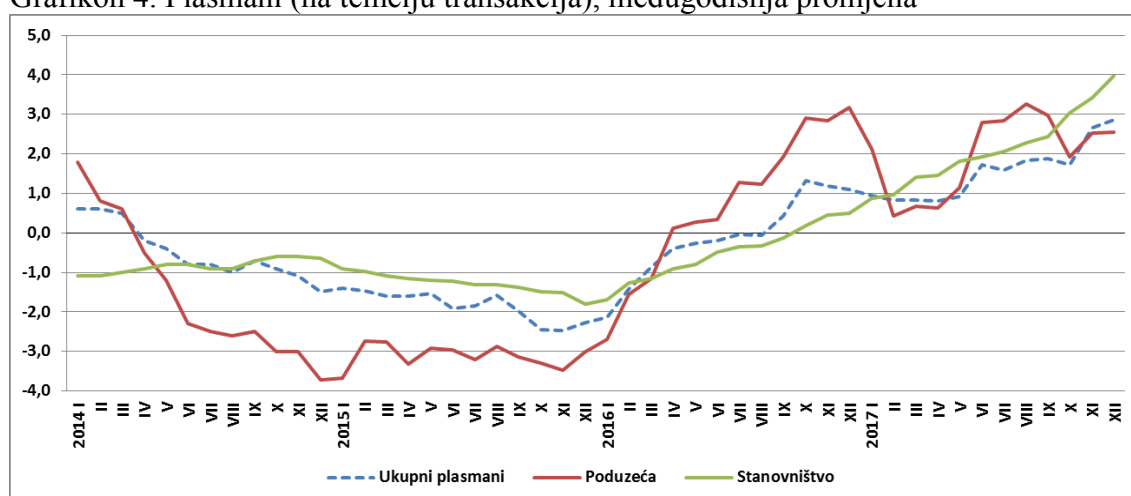
Izvor: Hrvatska narodna banka

Na kapitalnom računu je u 2017. zabilježen manji pozitivan saldo u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno, na financijskom računu bilance plaćanja zabilježen je neto odljev kapitala odnosno smanjenje neto inozemnih obveza domaćih sektora od 1,7 milijardi eura. Pritom je neto odljev, iako znatno manji nego prethodnih godina, ostvaren na računu ostalih i portfeljnih ulaganja, prvenstveno zbog smanjenja obveza ostalih sektora, dok je na računu izravnih ulaganja zabilježen neto priljev. Međunarodne pričuve znatno su povećane u 2017. godini (za 2,6 milijardi eura), dok su neto pogreške i propusti iznosili -473 milijuna eura.

Tijekom 2017. godine nastavljeno je smanjenje inozemne zaduženosti RH. Bruto inozemni dug iznosio je 40,1 milijardu eura, odnosno 82,3% BDP-a krajem 2017. U usporedbi s 2016. bruto inozemni dug je smanjen za 1,6 milijardi eura, odnosno 3,8%, dok je udio duga u BDP-u niži za čak 7,5 postotnih bodova. Njegovom međugodišnjem smanjenju najviše je doprinijelo smanjenje duga ostalih domaćih sektora², a zatim drugih monetarnih institucija i opće države. U smjeru povećanja inozemnog duga djelovao je porast duga na temelju izravnih ulaganja i duga središnje banke.

Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija (isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa) ostvarili su rast od 2,9% u 2017., što predstavlja ubrzanje u odnosu na prethodnu godinu. Pritom su plasmani poduzećima zabilježili rast od 2,5%, dok je rast plasmana stanovništvu iznosio 4,0%³.

Grafikon 4. Plasmani (na temelju transakcija), međugodišnja promjena

Izvor: Hrvatska narodna banka

² Ostali domaći sektori obuhvaćaju sve financijske institucije i posrednike osim središnje banke i drugih monetarnih financijskih institucija, privatna i javna nefinancijska društva, neprofitne institucije i kućanstava, uključujući obrtnike.

³ Promatrano na temelju stanja, ukupni plasmani (osim države) smanjeni su 1,2% u 2017., pri čemu su plasmani poduzećima smanjeni 3,3%, dok su plasmani stanovništvu zabilježili porast od 1,2%.